

Plats och tid Sjöborummet tisdagen den 20 juni 2017 kl. 18:30-20:10

Beslutande

Ledamöter Berit Lundström (M)
Lena Blennow-Andersson (M)
Inge Fröjd (C)
Katarina Ståhlberg (KD)
Therese Svensson (SJP)
Bengt Ohlsson (S)
Allan Backson (SD)
Monica Rörstam (SD)

Ersättare Daniel Krondahl (V)

Övriga närvarande

Ersättare Ann-Christine Kullgren (M)
Gunborg Johansson (M)
Cornelia Lovfeldt (C)

Tjänstemän och övriga Eva Gustafsson, förvaltningschef
Gunilla Lynghed, sekr

Utses att justera Lena Blennow-Andersson (M) och Bengt Ohlsson (S)

Underskrifter Sekreterare ..... Paragrafer 69-79
Gunilla Lynghed

Ordförande .....
Berit Lundström

Justerande .....
Lena Blennow-Andersson (M) Bengt Ohlsson (S)

ANSLAG/BEVIS

Protokollet är justerat. Justeringen har tillkännagivits genom anslag

Organ Vård- och omsorgsnämnden

Sammanträdesdatum 2017-06-20

Datum för anslags uppsättande 2017-06-29

Datum för anslags nedtagande 2017-07-20

Förvaringsplats för protokollet Kommunhuset Vård- och Omsorgsförvaltningen

Underskrift .....
Gunilla Lynghed

Beslut	Rubrik	Ärende	Sida
§ 69	Uppdaterad delegationsordning vård- och omsorgsnämnden fr o m 1 juli 2017	2017/118	3 - 30
§ 70	Kvalitet i särskilt boende antagande av rekommendation	2017/119	31 - 45
§ 71	Redovisning kostnad per brukare äldreomsorg och verksamhet för personer med funktionsnedsättning 2016	2017/120	46 - 47
§ 72	Skrivelser Von juni 2017	2017/123	48
§ 73	Information Von juni 2017	2017/124	49
§ 74	Lex Sarah Beslut Ängsgården 170523	2017/112	
§ 75	Anmälan om delegationsbeslut Von maj 2017	2017/125	
§ 76	Arbetsutskottets protokoll maj	2017/126	
§ 77	Urvalsärende bostadsanpassningsbidrag Von juni 2017	2017/127	
§ 78	Urvalsärende SoL Von juni 2017	2017/128	
§ 79	Urvalsärende LSS von juni 2017	2017/129	

§ 69

Dnr 2017/118

Uppdaterad delegationsordning vård- och omsorgsnämnden fr o m 1 juli 2017

Vård- och omsorgsnämndens beslut

1. Vård- och omsorgsnämnden fastställer uppdaterad Delegationsordning avseende vård- och omsorgsnämndens verksamhetsområde, att gälla fr o m 2017-07-01.
2. Fleråriga avtal och andra övergripande handlingar inom vård- och omsorgsnämndens verksamhetsområde undertecknas av ordförande Berit Lundström, med vice ordförande Inge Fröjd som ersättare och kontrasigneras av förvaltningschef Eva Gustafsson, med verksamhetschef Christin Andersson som ersättare.
3. Som personlig ersättare till medicinskt ansvarig sjuksköterska utses sjuksköterska Maria Mårtensson
4. Beslut om anmälan till Inspektionen för vård och omsorg (IVO) vid allvarliga missförhållanden eller påtagliga risker för allvarliga missförhållanden, Lex Sarah, fattas av förvaltningschef Eva Gustafsson, med verksamhetschef Christin Andersson som ersättare.

Sammanfattning

Vård- och omsorgsnämnden beslutar om delegationsordning att gälla inom nämndens verksamhetsområde. Nu gällande delegationsordning är från 1 november 2015 och behöver aktualiseras.

Enligt Kommunfullmäktiges reglemente för vård- och omsorgsnämnden § 18, skall avtal, andra handlingar och skrivelser som beslutas av vård- och omsorgsnämnden undertecknas av ordföranden eller vid förfall för denna av vice ordförande och kontrasigneras av anställd som nämnden bestämmer.

Beslutsunderlag

Förslag till delegationsordning för vård och omsorgsnämndens verksamhetsområde.

Protokollet skall skickas till

Chefer inom vård och omsorg
Biståndshandläggare
LSS-handläggare
Handläggare bostadsanpassningsbidrag
Assistenterna avgifter
Maria Mårtensson

Delegationsordning

för

vård- och omsorgsnämndens
verksamhetsområde

fr o m 2017-07-01

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

Delegering allmänt.....	3
Beslut enligt socialtjänstlagen (SoL), 1.....	5
Beslut enligt socialtjänstförordning, god man/förvaltare), 2.....	9
Beslut enligt lagen om stöd och service till Vissa funktionshindrade (LSS), 3.....	9
Beslut enligt Hälso- och sjukvårdslag samt Patientsäkerhetslagen, 4.....	15
Beslut enligt Lag om bostadsanpassningsbidrag, 5.....	15
Beslut enligt Offentlighets- och sekretesslag, 6.....	16
Överklaganden, yttranden mm, 7.....	17
Personaladministrativa ärenden, 8.....	22
Upphandling, 9.....	24
Övrigt, 10.....	24
Ersättare vid förfall för ordinarie delegat.....	26
Undertecknande av handlingar.....	27

Delegering – allmänt

Att delegera innebär att flytta över beslutanderätt. Delegering kan ske både från fullmäktige till nämnd och från nämnd till utskott, förtroendevalda och anställda. Den som fått beslutanderätt från en nämnd brukar kallas delegat.

När en nämnd delegerar sin beslutanderätt träder delegaten helt i nämndens ställe. Delegationsbeslut är juridiskt sett ett nämndsbeslut. Detta betyder bl a att delegatens beslut kan överklagas på samma sätt som nämndens och besluten kan inte ändras av nämnden. Däremot kan nämnden när som helst återkalla eller ändra på ett givet delegeringsuppdrag.

En delegat kan avstå från sin rätt att besluta och istället hänskjuta ärendet till nämnden i sin helhet.

Nämndernas delegeringsrätt

Kommunallagens bestämmelser begränsar till viss del nämndernas rätt att delegera. Sålunda får inte beslut som rör verksamhetens mål, inriktning, omfattning och kvalitet delegeras. Begränsning finns även för vissa yttranden, myndighetsutövning mot enskilda av principiell beskaffenhet samt vissa ärendetyper i olika specialförfattningar.

Nämnden avgör själv inom ramen för sin beslutanderätt, vad som ska delegeras och till vem. I syfte att kontrollera eller begränsa ett delegeringsuppdrag kan nämnden ställa upp villkor. Det kan vara ekonomiska begränsningar, krav på tjänstemannaföredragning eller samråd med någon annan innan beslut fattas. Uppdraget kan också begränsas till att endast avse positiva beslut.

En nämnd kan delegera beslutanderätten till utskott, ledamot eller ersättare i nämnden eller till anställd i kommunen. Delegering till anställd tillsammans med förtroendevald, s k blandad delegering är inte tillåten. Det är inte heller tillåtet att delegera till flera anställda i grupp eller till anställd hos en annan kommun eller hos ett kommunalt bolag.

Vidaredelegering tillåts enbart från förvaltningschef till annan anställd och kan förekomma enbart om nämnden tillåtit detta.

Beslutanderätt eller ren verkställighet

Ett delegeringsuppdrag ska föra över en rätt till delegaten att fatta självständiga beslut. Beslut av rent förberedande eller rent verkställande art faller utanför den självständiga beslutanderätten och ska därmed inte delegeras.

Gränsdragningen mellan beslut som kräver delegering och ren verkställighet kan ibland vara svår att göra. Bedömningen är bl a

beroende av beslutets innehåll och rättsverkan samt från om det finns utrymme för egna överväganden. Exempel på rent verkställande åtgärder är avgiftsdebitering enligt fastställd taxa, beviljande av rättigheter som följer direkt av författning eller kollektivavtal samt MBL-förhandlingar. Med högre grad av målstyrning ökar området för verkställighetsärenden.

Överklagande av delegeringsbeslut

Samtliga delegeringsbeslut ska dokumenteras skriftligt. Uppgift om hur ärendet kan överklagas ska alltid anges på beslutet. Tiden för överklagandet är tre veckor och räknas antingen

- från det att parten fått del av beslutet (förvaltningsbesvär) eller
- från det datum då protokollet från det sammanträde, där delegationsbeslutet anmälts, anslagits på kommunens anslagstavla (kommunalbesvär).

Anmälan av delegeringsbeslut

Alla beslut som har fattats med stöd av delegering ska anmälas till nämnden nästföljande sammanträde på följande sätt:

- Beslut av förtroendevalda

Arbetsutskottets beslut: protokollet översänds till nästkommande nämndssammanträde. Enskilda ärenden endast till ledamöter.

Ordförandebeslut: delegeringslistor över beslut, med beslutsdatum från kalendermånaden före sammanträdet, skriv ut och föreligger vid nämndens sammanträde.

- Tjänstemannabeslut

Personalärenden: beslutsunderlagen numreras och finns tillgängliga i pärm vid nämndens sammanträde och på vård- och omsorgsförvaltningen.

Övriga ärenden: delegeringslistor över beslut med beslutsdatum från kalendermånaden före sammanträdet, finns tillgängliga i pärm vid nämndens sammanträde och på vård- och omsorgsförvaltningen.

Vid varje nämndssammanträde redovisas minst två urvalsärenden från vård- och omsorgsförvaltningen

DELEGERINGSFÖRTECKNING				
Nr	Ärende	Lagrum	Delegat	Anmärkning
	OMSORG OM ÄLDRE OCH FUNKTIONSHINDRADE SAMT HÄLSO- OCH SJUKVÅRD (Ang överklagande, yttranden m m se avsnitt 10)			
1	Socialtjänstlagen, SoL			
1.1	Beslut om att inleda utredning	11 kap 1 § SoL	Biståndshandläggare	Beslut om att inleda utredning behöver inte anmälas separat till nämnden
	Beslut om att utredning inte ska inledas, att utredning inte ska föranleda någon åtgärd eller att inledd utredning ska läggas ned	11 kap 1 § SoL	Biståndshandläggare	
1.2	Beslut om bistånd i form av hemtjänst	4 kap 1 § SoL	Biståndshandläggare	
	Beslut om bistånd i form av hemtjänst, insatsen tillsyn för LSS-personkrets	4 kap 1 § SoL	LSS-handläggare	

DELEGERINGSFÖRTECKNING				
Nr	Ärende	Lagrum	Delegat	Anmärkning
1.3	<p>Beslut om bistånd i form av särskild boendeform</p> <ul style="list-style-type: none"> - för äldre och funktionshindrade - särskilt boende för LSS personkrets 	4 kap 1 § SoL	<p>Biståndshandläggare</p> <p>LSS-handläggare</p>	
1.4	Ansökan om särskilt boende från boende i annan kommun	4 kap 1 § SoL	Arbetsutskott	
1.5	Beslut om bistånd i form av avlastningsplats/växelvård/korttidsboende mm	4 kap 1 § SoL	Biståndshandläggare	
1.6	Beslut om bistånd i form av plats i dagverksamhet (t ex för dementa/social stimulans)	4 kap 1 § SoL	Biståndshandläggare	

DELEGERINGSFÖRTECKNING				
Nr	Ärende	Lagrum	Delegat	Anmärkning
1.7	Beslut om bistånd i form av daglig sysselsättning för psykiskt funktionshindrade	4 kap 1 § SoL	Biståndshandläggare, LSS-handläggare	
1.8	Beslut om <ul style="list-style-type: none"> - bistånd till avlösarservice - bifall till ansökan om bistånd till ledsagarservice enligt fastställda riktlinjer (upp till 15 timmar/månad) - bifall till ansökan om bistånd till ledsagarservice utöver fastställda riktlinjer (över 15 timmar per månad) 	4 kap 1 § SoL	Biståndshandläggare Biståndshandläggare Arbetsutskott	
1.9	Anvisning av lägenhet till Kärnans, Ängsgårdens och Solkullens servicelägenheter.		Biståndshandläggare	
1.10	Beslut om bistånd i form av <ul style="list-style-type: none"> - kontaktperson - boendestöd för LSS personkrets - boendestöd för psykiskt funktionshindrade 	4 kap 1 § SoL	Biståndshandläggare LSS handläggare Biståndshandläggare	Beslut om arvode i enlighet med Sveriges kommuner och landstings (SKL) riktlinjer betraktas som verkställighet.

DELEGERINGSFÖRTECKNING

Nr	Ärende	Lagrum	Delegat	Anmärkning
	<ul style="list-style-type: none"> - boendestöd för dementa personer - vård genom anhörig/närstående i hemmet 		Biståndshandläggare Arbetsutskott	
1.11	Beslut om avgift	8 kap 2 § SoL	Assistent avgifter	
1.12	Jämkning av avgift för hemtjänst, service och omvårdnad samt boende p g a	8 kap 2 § SoL		
	<ul style="list-style-type: none"> - Dubbla boendekostnad månad 1 - Dubbla boendekostnad månad 2-3 Låg betalningsförmåga - Jämkning utöver riktlinjer 		Assistent, avgifter Administrativ chef Administrativ chef Arbetsutskott	Enligt riktlinjer Enligt riktlinjer Enligt riktlinjer
1.13	Beslut om anstånd med avgift upp till 2 månader	4 kap 2 § SoL	Assistent, avgifter	
1.14	Beslut om amorteringsplan	4 kap 2 § SoL	Administrativ chef	Enligt kommunens riktlinjer för kravhantering
1.15	Beslut om nedskrivning av eller befrielse från skuld avseende debiterad avgift inom äldre- och handikappområdet	4 kap 2 § SoL	Arbetsutskott	

DELEGERINGSFÖRTECKNING				
Nr	Ärende	Lagrum	Delegat	Anmärkning
1.16	Beslut om köp av boende i annan kommun eller hos annan vårdgivare	4 kap 1 § SoL	Arbetsutskott I brådskande ärende Förvaltningschef VO	3 OBS! Samordnad upphandling. Avtalsdatabas: www.upph.kfsk.se
2	Socialtjänstförordning, SoF			
2.1	Beslut om anmälan till överförmyndaren om behov av god man/ förvaltare	5 kap. 3 § SoF	Biståndshandläggare Verksamhetschefer Enhetschefer LSS-handläggare	
2.2	Beslut om anmälan till överförmyndaren om att behov av förvaltare inte längre föreligger	5 kap. 3 § SoF	Biståndshandläggare Verksamhetschefer Enhetschefer LSS-handläggare	
3	Lag om stöd och service till vissa funktionshindrade, LSS			
3.1	Beslut om personkretstillhörighet	1 § LSS	Enhetschef myndighet	Beslut om personkretstillhörighet fattas inte särskilt utan är en del av beslut om insats enligt 9 § LSS. Beslut

DELEGERINGSFÖRTECKNING				
Nr	Ärende	Lagrum	Delegat	Anmärkning
				om personkretstillhörighet kan följaktligen inte heller överklagas särskilt.
3.2	<p>Biträde av personlig assistent eller ekonomiskt stöd till skäligen kostnader för personlig assistent.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Upp till 20 timmar/vecka - Över 20 timmar/vecka - Över 50 timmar per vecka 	7§ och 9 § 2. LSS	<p>LSS-handläggare Enhetschef myndighet Arbetsutskott</p>	
3.3	<p>Ledsagarservice</p> <ul style="list-style-type: none"> - bifall till ansökan om bistånd till ledsagarservice upp till 25 timmar/månad - bifall till ansökan om bistånd till ledsagarservice över 25 timmar/månad 	7 § och 9 § 3. LSS	<p>LSS-handläggare Arbetsutskott</p>	
3.4	Biträde av kontaktperson	7 § och 9 § 4. LSS	LSS-handläggare	
3.5	<p>Avlösarservice i hemmet</p> <ul style="list-style-type: none"> - inom kommunens verksamhet 	7 § och 9 § 5. LSS	LSS-handläggare	

DELEGERINGSFÖRTECKNING

Nr	Ärende	Lagrum	Delegat	Anmärkning
	- annan		Arbetsutskott	
3.6	Korttidsvistelse utanför det egna hemmet - inom kommunens verksamhet - annan	7 § och 9 § 6. LSS	LSS-handläggare Arbetsutskott	
3.7	Korttidstillsyn för skolungdom över 12 år utanför det egna hemmet i anknytning till skoldagen samt under lov - inom kommunens verksamhet - annan	7 § och 9 § 7. LSS	LSS-handläggare Arbetsutskott	
3.8	Beslut om boende i familjehem för barn och ungdomar	7 § och 9 § 8. LSS	Arbetsutskott	
3.9	Beslut om boende i bostad med särskild service för barn och ungdomar - inom kommunens boenden - inom boenden som drivs av annan	7 § och 9 § 8. LSS	LSS-handläggare Arbetsutskott	OBS! Samordnad upphandling. Avtalsdatabas: www.upph.kfsk.se
3.10	Beslut om boende för vuxna i bostad med särskild service etc.			

DELEGERINGSFÖRTECKNING				
Nr	Ärende	Lagrum	Delegat	Anmärkning
	<ul style="list-style-type: none"> - inom kommunens boenden - inom boenden som drivs av annan 	7 § och 9 § 9. LSS	LSS-handläggare Arbetsutskott	OBS! Samordnad upphandling. Avtalsdatabas: www.upph.kfsk.se
3.11	<p>Beslut om daglig verksamhet för person i yrkesverksam ålder som saknar förvärvsarbete och inte utbildar sig</p> <ul style="list-style-type: none"> - inom kommunens verksamhet - annan 	7 § och 9 § 10. LSS	LSS-handläggare Arbetsutskott	<p>Personkrets 1 och 2</p> <p>OBS! Samordnad upphandling. Avtalsdatabas: www.upph.kfsk.se</p>
3.12	Beslut om att utbetala assistansersättning till annan person än den som är berättigad till insatsen	11 § LSS	LSS-handläggare	
3.13	Beslut om upphörande av insats enligt LSS		LSS-handläggare	
3.14	Beslut om återbetalningsskyldighet	12 § LSS	Arbetsutskott	

DELEGERINGSFÖRTECKNING				
Nr	Ärende	Lagrum	Delegat	Anmärkning
3.15	Förhandsbesked om rätt till insats enligt LSS för person som - insats i form av boende - övriga insatser	16 § 2 st. LSS	LSS-handläggare efter samråd med enhetschef myndighet LSS-handläggare	
3.16	Beslut om att utreda behoven för enskild på tillfälligt besök i kommunen och besluta om insatser enligt LSS	16 § 3st. LSS	LSS-handläggare	
3.17	Beslut om avgift från föräldrar vars barn är under 18 år och får omvårdnad i ett annat hem än det egna	20 § LSS, 5 § LSS-förordningen, 6 kap 2-4 § SoF	LSS-handläggare	Beslutet är inte överklagbart.
3.18	Godkännande av familjehem/stödfamilj/korttidsvistelse i familjehem	6 kap 6 § SoL	Arbetsutskott	Ett beslut om att bereda en underårig vård i ett visst familjehem är att betrakta som ett medgivande enligt 6 kap 6 §. Utredning av familjehemmet ska alltid ske.

DELEGERINGSFÖRTECKNING				
Nr	Ärende	Lagrum	Delegat	Anmärkning
3.19	<p>Beslut om ersättning till familjehem och kontaktperson (arvode och omkostnadsersättning)</p> <ul style="list-style-type: none"> - enligt riktlinjer - övrigt 		Arbetsutskott	<p>Uppdraget skall regleras med avtal med familjehemmet</p> <p>Beslut om att följa Sveriges kommuner och landstings (SKL) riktlinjer har fattats av vård- och omsorgsnämnden. Uppräkning med basbeloppsförändring betraktas som verkställighet.</p>
3.20	Anmälan till överförmyndare att person som omfattas av LSS är i behov av förmyndare, förvaltare eller god man	15 § 6. LSS	LSS-handläggare Enhetschef LSS Verksamhetschef	
3.21	Anmälan till överförmyndare att förmyndare, förvaltare eller god man inte längre behövs	15 § 6. LSS	LSS-handläggare Enhetschef LSS Verksamhetschef	

4	Hälso- och sjukvårdslag/ Patientsäkerhetslag	Hälso- och sjukvårdslag (SFS 2017:30)		
4.1	Beslut om anmälan till Socialstyrelsen av allvarlig skada eller sjukdom i samband med vård, behandling eller undersökning samt vid självmord.	3 kap 5 § Patientsäkerhetslagen (SFS 2010:659)	Medicinskt ansvarig sjuksköterska	Vårdgivaren ansvarar för att Lex Mariaanmälningar görs.
4.2	Hälso- och sjukvårdslag Avtal med annan kommun om tillfälliga hälso- och sjukvårdsinsatser	HSL 15 kap 1§	Enhetschef hemsjukvård/rehab	
5	Lag om bostadsanpassningsbidrag			
5.1	Beslut om bostadsanpassningsbidrag m m - under 20 000 kr - däröver	4-16 §§ Lag om bostadsanpassningsbidrag (1992:1574)	Handläggare bostads- anpassningsbidrag Arbetsutskott	
5.2	Beslut om återbetalning av erhållet bidrag	17 § Lag om bostadsanpassningsbidrag (1992:1574)	Arbetsutskott	

6	Offentlighets- och Sekretesslag , OSL (Ang överklagande, yttranden m m se avsnitt 10)			Beslut om att lämna ut handling fattas av den som har handlingen i sin vård om inte annat framgår av delegationsordningen
6.1	Beslut om avslag på begäran om utlämnande av allmän handling till enskild eller annan myndighet samt uppställande av förbehåll i samband med utlämnande till enskild	2 kap 14 § TF, 6:e kap OSL, HSL	Förvaltningschef VO Administrativ chef Medicinskt ansvarig sjuksköterska	
6.2	Beslut att lämna ut uppgifter ur personregister till statliga myndigheter i forskningssyfte	12 kap 6 § SoL	Förvaltningschef VO	

7	Överklaganden, yttranden och anmälningar mm till domstol, åklagarmyndighet och andra myndigheter			
7.1	Beslut om att föra talan i ärenden eller mål vid allmän domstol eller förvaltningsdomstol	10 kap 2 § SoL	Förvaltningschef VO	
7.2	Utseende av ombud att föra nämndens talan	10 kap 2 § SoL	Förvaltningschef VO	
7.3	Överklagande och yrkande om inhibition när förvaltningsrätt eller kammarrätt ändrat nämndens beslut och detta beslut ursprungligen fattats av delegaten samt avgivande av yttrande i SoL-, LVU- och LVM-ärenden samt ärenden enligt Lagen om bostadsanpassningsbidrag där ursprungsbeslutet fattats av delegat	10 kap 1-2 §§ SoL, 3 kap 10 §, 6 kap 33 §, 34 § 3. KL och § 18 Lagen om bostadsanpassningsbidrag	Enhetschef myndighet Handläggare bostadsanpassning	Beslutet avser inte myndighetsutövning mot enskilda i ärende av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt (jfr RÅ 1994 ref 67). Avser beslut fattade av biståndshandläggare/LSS-handläggare Avser beslut fattade av handläggare bostadsanpassningsbidrag

	- överklagande och begäran om inhibition		Förvaltningschef VO	
7.4	Överklagande och yrkande om inhibition när förvaltningsrätt eller kammarrätt ändrat nämndens beslut och detta beslut ursprungligen fattats av delegaten samt avgivande av yttrande i LSS-ärende.	27 § LSS, 6 kap 33 § och 34 § 3. KL		
	- yttrande		Enhetschef myndighet	
	- överklagande och begäran om inhibition		Förvaltningschef VO	
7.5	Överklagande, yrkande om inhibition samt yttrande till förvaltningsrätt och kammarrätt i SoL-ärenden och ärenden enligt lagen om bostadsanpassningsbidrag.	10 kap 1-2 §§ SoL, § 18 Lagen om bostadsanpassningsbidrag, 6 kap 36 § KL	Ordförande vård- och omsorgsnämnden	Ursprungsbeslutet fattat av nämnd eller utskott men brådska råder eller nämnd-/utskottssammanträdet kan inte avvaktas.
7.6	Överklagande, yrkande om inhibition samt yttrande till förvaltningsrätt och kammarrätt i LSS-ärenden	27 § LSS, 6 kap 36 § KL	Ordförande vård- och omsorgsnämnden	Ursprungsbeslutet fattat av nämnd eller utskott men brådska råder eller nämnd-/utskottssammanträdet kan inte avvaktas.
7.7	Beslut huruvida omprövning ska ske samt omprövning av beslut	27 § FvL	Delegaten i ursprungsbeslutet	

7.8	Prövning av att överklagande skett i rätt tid och avvisning av överklagande som inkommit för sent	24 § 1st. FvL	Resp handläggare	
7.9	Avvisande av ombud <ul style="list-style-type: none"> - när beslut fattas av arbetsutskott - när beslut fattas av biståndshandläggare /LSS-handläggare - när beslut fattas av övriga enligt delegationsförteckning 	9 § FvL	Arbetsutskott Enhetschef myndighet Förvaltningschef	
7.10	Uppgiftslämnande till smittskyddsläkare	6 kap 9 §, Smittskyddslagen	Medicinskt ansvarig sjuksköterska	
7.11	Anmälningsskyldighet enligt smittskyddslagen	2 kap Smittskyddslagen	Medicinskt ansvarig sjuksköterska	
7.12	Beslut om att ersätta enskild person kund/vårdtagare/brukare för egendomsskada vid myndighetsutövning som förorsakats av personal <ul style="list-style-type: none"> - upp till ett belopp av 1 000 kr 	3 kap 2 § skadeståndslagen	Verksamhetschef Enhetschef hemsjukvård/rehab Enhetschef myndighet Administrativ chef Förvaltningschef	Inom respektive ansvarsområde

	- över 1 000 kr		Arbetsutskott	
7.13	<p>Beslut om att ersätta personal för egendomsskada när Vårdtagare/Boende skadar personals tillhörigheter</p> <p>- upp till ett belopp av 1 000 kr</p>	3 kap 2 § skadeståndslagen	<p>Verksamhetschef Enhetschef hemsjukvård/rehab Enhetschef myndighet Administrativ chef Förvaltningschef</p>	Inom respektive ansvarsområde
	- över 1 000 kr		Förvaltningschef	
7.14	Beslut om att ersätta personal för egendomsskada när personal i sin yrkesutövning skadar egna tillhörigheter	3 kap 2 § skadeståndslagen	Arbetsutskott	
7.15	Yttrande till tillsynsmyndighet	13 kap 2 § SoL	Delegeras ej	Tillsynsmyndighet är Inspektionen för vård- och omsorg, länsstyrelsen i resp län, JO och JK. I första hand bör nämnden avge yttrande på grund av ärendets principiella betydelse.

7.16	Anmälan till Inspektionen för vård- och omsorg om missförhållanden i kommunens egen verksamhet.	SOSFS 2011:5 14 kap 3 § SoL	Förvaltningschef VO	Lex Sarah
7.17	<p>Beslut om polisanmälan angående</p> <ul style="list-style-type: none"> - brott mot den egna verksamheten - brott mot enskild kund/vårdtagare/brukare om det finns misstanke om att kommunens personal är inblandad 	12 kap 10 § SoL och 10 kap 2§ OSL	<p>Verksamhetschef Enhetschef hemsjukvård/rehab Enhetschef myndighet Administrativ chef Förvaltningschef</p>	Inom respektive ansvarsområde
8	PERSONALADMINISTRATIVA ÄRENDEN			
8.1	Anställa Verksamhetschefer, MAS, Enhetschef hemsjukvård/rehab, enhetschef myndighet samt administrativ chef		Förvaltningschef VO	Presidiet skall ges möjlighet att närvara vid anställningsintervjun
8.2	Anställa enhetschefer		Verksamhetschef inom resp område	
8.3	Anställa hälso- och		Enhetschef hemsjukvård/	

	sjukvårdspersonal/rehabpersonal	rehab	
8.4	Anställa handläggare SoL och LSS	Enhetschef myndighet	
8.5	Anställa övrig personal	Enhetschef/Verksamhets- chef för resp enhet Administrativ chef för centr adm <i>Enhetschef adm för assistenter centralt</i>	Delegationen gäller i första hand till enhetschef. I de fall Verksamhetschefen tillika är enhetschef gäller delegationen Verksamhetschef. Tidsbegränsad anställning/vik på kortare tid är en verkställighetsåtgärd
8.6	Bevilja tjänstledighet för enskild angelägenhet	Den delegat som tar anställningsbesluten.	Enligt gällande riktlinjer
8.7	Bevilja s k intern tjänstledighet upp till 12 mån	Den delegat som tar anställningsbesluten.	Enligt gällande riktlinjer
8.8	Beslut rörande innehav av bisyssla	Den delegat som tar anställningsbesluten	
8.9	Beslut om avstängning enligt AB	Förvaltningschef VO	

8.10	Beslut om omplacering inom egen förvaltning		Förvaltningschef VO	
8.11	Beslut om avsked		Förvaltningschef VO	
8.12	Beslut om disciplinär åtgärd enligt AB		Förvaltningschef VO	
9	Upphandling			
9.1	Beslut om vem som ska öppna anbud	LOU 6 kap 7 §	Förvaltningschef VO	
9.2	Tilldelningsbeslut vid samordnad upphandling.	LOU	Verksamhetschef kost för livsmedel. Förvaltningschef VO för övrigt.	
9.3	Infordra och anta anbud samt svara för upphandling av varor och tjänster	LOU	Arbetsutskott	Direktupphandling är verkställighet. Direktupphandlingsgräns 2017: 534 890 kr. OBS formkrav enligt riktlinjer för direktupphandling.

10	Övrigt			
10.1	Beslut om deltagande i kurser och konferenser för nämndens ledamöter.		Avseende ledamot i nämndens presidium: Kommunstyrelsens ordförande. Avseende övriga ledamöter: Ordförande/vice ordförande	
10.2	Beslut i brådskande ärenden där nämndens avgörande inte kan avvaktas	KL 6 kap 36 §	Ordförande vård- och omsorgsnämnden	
10.3	Brandskydd		Förvaltningschef VO	
10.4	Arbetsmiljö		Förvaltningschef VO	
10.5	MBL-förhandling	MBL	Enhetschef inom resp enhet Verksamhetschef inom resp verksamhetsområde Förvaltningschef förvaltningsövergripande	
10.6	Rätt att begära registrering i HSA-katalog av ny personpost, förändring eller avregistrering av personpost, begäran om beställning av SITHS kort eller Reservkort samt internkontroll av innehåll i HSA katalog		Enhetschef inom resp enhet	
10.7	<i>Rätt att underteckna avtal inom verksamhetsår inom budgetbelopp</i>		Budgetansvarig för respektive verksamhet	Avtalsvärde inom direktupphandlingsgräns,. Se

Sjöbo kommun
Vård- och omsorgsnämnden

Bilaga von 2017-06-20

upphandlingspolicy

Övergripande avtal
undertecknas av Ordförande i
vård- och omsorgsnämnden
och kontrasigneras av
Förvaltningschef

Ersättare vid förfall för ordinarie delegat

1. Vid förfall för Verksamhetschef särskilt boende/LSS-boende tas beslutanderätten över av Verksamhetschef hemtjänst, socialpsykiatri, LSS
2. Vid förfall för Verksamhetschef hemtjänst, socialpsykiatri, LSS tas beslutanderätten över av Verksamhetschef särskilt boende/LSS-boende.
3. Vid förfall för enhetschef tas beslutanderätten över av resp Verksamhetschef, utom beträffande bostadsanpassningsbidrag.
4. Vid förfall för enhetschef som beslutar om bostadsanpassningsbidrag tas beslutanderätten över av den arbetsterapeut som har speciellt uppdrag att handha bostadsanpassningsbidragen.
5. Vid förfall för medicinskt ansvarig sjuksköterska (MAS) tas beslutanderätten över av *Särskilt utsedd personlig ersättare.*
6. *Vid förfall för administrativ chef tas beslutanderätten över av enhetschef administration*
7. Vid förfall för enhetschef hemsjukvård/rehab tas beslutanderätten över av kvalitetsutvecklare HSL
8. Vid förfall för enhetschef myndighet tas beslutanderätten över av förvaltningschef VO
9. Vid förfall för förvaltningschef VO tas beslutanderätten över av Verksamhetschef särskilt boende/LSS-boende

Undertecknande av övergripande avtal, fleråriga avtal samt andra övergripande handlingar inom vård- och omsorgsnämndens verksamhetsområde

Enligt Kommunfullmäktiges reglemente för vård- och omsorgsnämnden §18, skall avtal, andra handlingar och skrivelser som beslutas av vård- och omsorgsnämnden undertecknas av ordförande eller vid förfall för denna av vice ordförande och kontrasigneras av anställd som nämnden bestämmer.

Avtal och andra övergripande handlingar inom vård- och omsorgsnämndens verksamhetsområde skall undertecknas av ordförande, med vice ordförande som ersättare och kontrasigneras av förvaltningschef, med verksamhetschef särskilt boende/LSS-boende om ersättare.

§ 70

Dnr 2017/119

Kvalitet i särskilt boende antagande av rekommendation

Vård- och omsorgsnämndens beslut

Vård- och omsorgsnämnden antar rekommendation för arbete med ökad kvalitet nattetid i särskilt boende för äldre, enligt bilaga till protokollet.

Sammanfattning

Regeringen avslog våren 2016 Socialstyrelsens förslag till bemanningsföreskrifter för särskilt boende för äldre och valde att istället förtydliga Socialtjänstförordningen (2001:937, 2 kap 3§). Där framgår det att den enskildes behov ska vara styrande och att personal ska finnas tillgänglig dygnet runt.

För att stötta kommunernas arbete med ökad kvalitet nattetid i särskilt boende för äldre har Sveriges kommuner och landsting (SKL) tagit fram en rekommendation där de områden anges som kräver ett särskilt fokus i förnyelse- och förändringsarbetet.

Styrelsen för Sveriges kommuner och landsting har beslutat rekommendera kommunerna att anta rekommendationen i syfte att stärka utveckling och kvalitet på särskilda boenden för äldre nattetid.

Beslutsunderlag

Meddelande från styrelsen, SKL, Kvalitet i särskilt boende med rekommendation för arbete med ökade kvalitet nattetid i särskilt boende för äldre.
Information från SKL:s web.
Kommunstyrelsen

Protokollet skall skickas till

Sveriges Kommuner och landsting (SKL)
Ledningsgruppen
Enhetschefer särskilt boende
Verksamhetsutvecklare för publicering i ledningssystem

2017-01-20

Kommunstyrelserna

Meddelande från styrelsen - Kvalitet i särskilt boende

Ärendenr: 16/04652

Förbundsstyrelsens beslut

Styrelsen för Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) har vid sammanträde den 20 januari 2017 beslutat

att rekommendera Sveriges 290 kommuner att fatta beslut att anta rekommendationen i syfte att stärka utveckling och kvalitet på särskilda boenden för äldre nattetid.

att i en skrivelse informera kommunerna om rekommendationen

Sammanfattning

För att stärka kvaliteten på omsorgen nattetid på särskilda boenden för äldre har Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) i dialog med kommuner, Föreningen Sveriges socialchefer, FAMNA och Vårdföretagarna tagit fram denna rekommendation.

Bakgrunden är att regeringen våren 2016 avslog Socialstyrelsens förslag till bemanningsföreskrifter för särskilt boende för äldre. Socialstyrelsens uppdrag med föreskrifterna var att säkerställa en trygg och individanpassad omsorg samt försäkra sig om att det på särskilda boenden för äldre skulle finnas personal dygnet runt som utan dröjsmål kunde hjälpa de äldre.

Istället för bemanningsföreskrifterna valde regeringen att förtydliga Socialtjänstförordningen (2001:937, 2 kap 3§). Där framgår det att den enskildes behov ska vara styrande och att personal ska finnas tillgänglig dygnet runt. För att ytterligare stötta kommunernas arbete med ökad kvalitet nattetid i särskilt boende för äldre har SKL tagit fram denna rekommendation där de områden anges som kräver ett särskilt fokus i förnyelse- och förbättringsarbetet.

SKL rekommenderar kommunerna att stärka och utveckla kvalitén enligt följande fyra nedanstående punkter.

1. Koll på läget
2. Planera utifrån individens behov
3. Ta fram en strategi för att utveckla digitaliseringens möjligheter
4. Ledarskap

SKL kommer under 2017 att ge stöd till landets kommuner avseende tillämpningen av rekommendationen. Följande stödinsatser planeras:

- Identifiera, dokumentera och sprida goda exempel
- Läns gemensamma dialoger
- Workshops
- Websändningar riktade till baspersonalen och chefer.
- Ta fram underlag för upphandling av välfärdsteknik

Rekommendationen redovisas i **bilaga 1**.

Sveriges Kommuner och Landsting

Lena Micko
Ordförande

Vård och Omsorg
Greger Bengtsson

KVALITET I SÄRSKILT BOENDE

Rekommendation för arbete med ökad kvalitet nattetid i särskilt boende för äldre

Agneta Ivåker
Greger Bengtsson
Åsa Furén-Thulin
Sektionen för Vård och Omsorg
Sveriges Kommuner och Landsting (SKL)
December 2016

Innehållsförteckning

Rekommendation för arbete med ökad kvalitet natttid i särskilt boende för äldre	1
Inledning.....	3
En värdig vård för de äldsta	3
Rekommendationen – ett verktyg för kvalitetsarbete	3
Syfte, mål och målgrupp.....	3
Implementering i dialog med kommuner och andra intressenter	4
Ansvarsfördelning och gällande rätt.....	4
Ansvarsfördelning och kvalitet	4
Lagrum särskilda boenden	4
Ändring av socialtjänstförordningen 2016.....	5
Utgångspunkter.....	6
Vikten av individuell behovsbedömning	6
Boendemiljön.....	7
Bemanning	7
Digitalisering och nya arbetssätt	7
Digitalisering – en strategisk fråga för hela kommunen	8
Natten påverkas av dagens aktiviteter	9
Chefen och ledarskapets betydelse	9
Rekommendation	10
Koll på läget.....	10
Ta fram en strategi för att utveckla digitaliseringens möjligheter	10
Ledarskap.....	11
Implementering.....	12

Inledning

En värdig vård för de äldsta

Vi står idag inför en befolkning som blir allt äldre och antalet personer i stort behov av vård och omsorg kommer att öka kraftigt. Att åldras behöver inte i sig betyda funktionsnedsättning, en 75 åring idag har bättre funktionsförmåga än för 30 år sedan, men samhället måste ändå rusta för att en större andel av befolkningen är mycket gamla personer.

En betydande del av dessa äldre behöver bo på särskilt boende. De utgör några av samhällets mest sköra och behovande individer. Att säkerställa en god, värdig och för individen anpassad vård och omsorg för dem tillhör därmed en av samhällets allra viktigaste uppgifter. Medarbetarna på landets äldreboenden är den enskilt viktigaste faktorn för att kunna ge en god kvalitet för de äldre. Det är därför viktigt att medarbetarnas kunskap och drivkraft tas tillvara i arbetet med att förbättra omsorg och tillsyn nattetid för särskilda boenden.

Rekommendationen – ett verktyg för kvalitetsarbete

För att stärka kvaliteten på omsorgen nattetid på särskilda boenden för äldre har Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) i dialog med kommuner, Föreningen Sveriges socialchefer, FAMNA och Vårdföretagarna tagit fram denna rekommendation.

Bakgrunden är att regeringen våren 2016 avslog Socialstyrelsens förslag till bemanningsföreskrifter för särskilt boende för äldre. Socialstyrelsens uppdrag med föreskrifterna var att säkerställa en trygg och individanpassad omsorg samt försäkra sig om att det på särskilda boenden för äldre skulle finnas personal dygnet runt som utan dröjsmål kunde hjälpa de äldre.

Istället för bemanningsföreskrifterna valde regeringen att förtydliga Socialtjänstförordningen (2001:937, 2 kap 3§). Där framgår det att den enskildes behov ska vara styrande och att personal ska finnas tillgänglig dygnet runt. För att ytterligare stötta kommunernas arbete med ökad kvalitet nattetid i särskilt boende för äldre har SKL tagit fram denna rekommendation där de områden anges som kräver ett särskilt fokus i förnyelse- och förbättringsarbetet.

Syfte, mål och målgrupp

Målgrupp för rekommendationen är kommunerna i rollen som uppdragsgivare och arbetsgivare samt alternativa utförare i tillämpliga delar. De områden som

uppmärksammas är digitalisering, arbetsmetoder och bemanning. SKL noterar särskilt att det finns en viktig utvecklingspotential vad gäller välfärdsteknik.

Implementering i dialog med kommuner och andra intressenter

Några av framgångsfaktorerna för rekommendationen är att den bygger på en förståelse för de förutsättningar som finns i landets kommuner. I arbetet med rekommendationen har SKL därför fört en dialog med socialchefer, äldreboendechefen och undersköterskor. Sammantaget har ett 60-tal kommuner medverkat. Dessutom har dialog förts med brukarorganisationer, fackliga organisationer och regionala representanter.

För att göra rekommendationen till verklighet krävs ett gediget förankringsarbete. Här kommer SKL att medverka till spridning av rekommendationen i dialog med kommunerna.

Ansvarsfördelning och gällande rätt

Ansvarsfördelning och kvalitet

Varje kommun ska ha en fungerande socialtjänst med ansvar för bland annat äldreomsorgsfrågor. Kommunen och dess ledning har det yttersta ansvaret för att äldre i kommunen får det stöd och den hjälp de behöver.

Inom varje kommun är det socialnämnden som har ansvaret för verksamhet riktad till behövande oavsett utförare.

Det framgår av socialtjänstlagen att insatser inom socialtjänsten ska vara av god kvalitet. För att uppnå god kvalitet krävs rättssäkerhet, den enskildes medinflytande och insyn, respekt för den enskildes integritet och ett professionellt bemötande. Den enskilde ska känna sig trygg i mötet med socialtjänsten och det stöd han eller hon får. För att uppnå god kvalitet behöver verksamheten använda sig av ett genomtänkt arbetssätt. Det förutsätter att personalen har lämplig utbildning och erfarenhet samt får ett bra stöd och rätt förutsättningar att utföra ett arbete av god kvalitet.

Kvaliteten i verksamheten ska systematiskt och fortlöpande utvecklas och säkras. Syftet med ledningssystemet är att uppnå god kvalitet inom vård och omsorg genom att verksamheterna uppfyller de krav och mål som gäller enligt lagar, föreskrifter och allmänna råd. Ledningssystemet ska användas för att planera, leda, kontrollera, följa upp, utvärdera och förbättra verksamheten. Socialstyrelsen har gett ut föreskrifter och allmänna råd hur det systematiska kvalitetsarbetet ska bedrivas (SOSFS 2011:9)

Lagrum särskilda boenden

Det lagrum som reglerar socialtjänsten och äldreomsorgens särskilda boenden är de grundläggande bestämmelserna om integritet, självbestämmande och god kvalitet. De återfinns i 1 kap. 1 §, 3 kap. 3 §, 4 kap. 1 § samt 5 kap. 5 § socialtjänstlagen

(2001:453). Bestämmelserna i 5 kap. 4 § samma lag om att socialtjänstens omsorg om äldre ska inriktas på att de får leva ett värdigt liv och känna välbefinnande (värdegrund) har också betydelse.

Socialstyrelsen föreskrift om dokumentation (SOSFS 2014:5) gäller även särskilda boenden för äldre.

Ändring av socialtjänstförordningen 2016

Socialtjänstförordningen är sedan den 15 april 2016 förändrad. I förordningen har regeringen förtydligat kommunernas ansvar kring bemanningen nattetid i särskilt boende för äldre.

Ändringen av socialtjänstförordningen (2001:937) lyder enligt följande:

” I en sådan särskild boendeform som avses i 5 kap. 5 § socialtjänstlagen (2001:453) ska det, utifrån den enskildes aktuella behov, finnas tillgång till personal dygnet runt som utan dröjsmål kan uppmärksamma om en boende behöver stöd och hjälp. Den boende ska ges det stöd och den hjälp som behövs till skydd för liv, personlig säkerhet eller hälsa.”

I kommentarerna framkommer att syftet med lydelsen ”utifrån den enskildes aktuella behov” är att tydliggöra att utgångspunkten för det föreslagna tillägget är den enskildes medicinska och sociala behov.

Vidare skriver man i kommentarerna att:

”Kravet på tillgång till personal villkoras med andra ord utifrån den enskildes förutsättningar samt behov av stöd och hjälp. Socialnämnden kan till exempel placera äldre i en så kallad servicelägenhet med trygghetslarm.

Vidare förtydligas att de äldre som placeras i exempelvis demensboenden och behöver dygnet runt vård ska tillförsäkras detta. Finns behov av närvarande personal på boendet ska det finnas.

Socialnämnden kan fortsatt anpassa tillgången till personal i förhållande till de äldres olika behov i ett boende, där en enskild person kan vara i behov av mer stöd och hjälp än en annan.

Genom att utgå från den enskildes behov, undviks en reglering som innebär att alla de särskilda boendena på ett generellt och preciserat vis ska ha tillgång till personal dygnet runt med en viss personalstyrka.

Tillägget av begreppet ”aktuella” ger socialnämnden ett incitament att göra en kontinuerlig anpassning av stöd och hjälp utifrån den enskildes behov. Av detta följer att personalen ska uppmärksamma den äldres behov av stöd och hjälp samt vid behov förändra tillgången till personal.

Förordningen reglerar inte på vilket sätt personal kan uppmärksamma att en boende har behov av hjälp och därför kan den som bedriver ett särskilt boende själv bedöma på vilket sätt tekniskt stöd kan vara lämpligt. Det är viktigt att tekniskt stöd används på ett sådant sätt att det inte är till nackdel för den enskilde.”

Vad säger Inspektionen för vård och omsorg (IVO)?

Inspektionen för vård och omsorg (IVO) har tagit fram ett bedömningsstöd för tillsyn vid särskilt boende för äldre. Det bedömningsstöd som IVO idag använder är inte fullt ut anpassat till ändringen i socialtjänstförordningen som rör särskilt boende. Det bedömningsstödet är nu under omarbetning och kommer, som SKL uppfattar det, inte vara i konflikt med dessa rekommendationer

Bedömningen betonar individualisering och de faktorer IVO lyfter fram är att det ska finnas tillräckligt med personal för planerade och oplanerade insatser.

IVO bedömer att personalbehovet även påverkas av:

- Lokalernas utformning
- Individens behov
- Låsta dörrar (begränsningsåtgärder)
- Tekniska lösningar
  - ✓ Samtycke
  - ✓ Integritet

Utgångspunkter

I denna rekommendation gör SKL en sammanvägd analys och bedömning utifrån lagstiftning, IVO: s bedömningsstöd vid tillsyn samt de iakttagelser som gjorts vid kommunbesök och de samtal som genomförts med företrädare, brukarorganisationer och medarbetare.

Vikten av individuell behovsbedömning

Den individuella behovsbedömningen är grunden för hur vården och omsorgen planeras och genomförs. Bedömning av behov kan göras av biståndshandläggare, enhetschef, ett team bestående av flera yrkeskategorier, och av baspersonal i aktuella situationer. Bemanning efter behov ansvarar enhetschefen för, men ytterst fördelar socialnämnden och kommunstyrelsen resurserna.

De 60 kommuner som SKL haft kontakt med inom ramen för arbetet med rekommendationen har olika lösningar för individuella överenskommelser.

Arbetsätten utgår från individens behov och påverkas även av tillgång till välfärdsteknik. Vid nedsatt beslutsförmåga/funktionsnedsättning blir frågan komplex och kräver en genomarbetad metodik där anhöriga är en viktig aktör

Tillsyn nattetid innebär också risk för att störa nattsömnerna och skapa oro. Socialtjänstlagens intentioner är att individen så långt som möjligt ska få behålla sin integritet och självständighet. Det är därför viktigt att göra individuella överenskommelser kring omsorg och tillsyn nattetid med de som kan ge sitt samtycke, samt hitta metoder för att utröna hur de med begränsade möjligheter till samtycke kan medverka till planeringen av tillsynen.

Boendemiljön

Lokalernas utformning kan stärka eller minska möjligheterna till överblick över situationen för de boende. Det påverkar vården och omsorgen nattetid då bemanningen är lägre i förhållande till dagen. Bristande lokaliteter kan kompenseras genom användning av tekniska hjälpmedel och/eller förstärkt bemanning. Vid ny- och ombyggnation är det av stor vikt att hänsyn tas till möjligheter till god överblick.

Bemanning

Socialtjänstförordningen anger att personal utan dröjsmål ska uppmärksamma behov av hjälp och ge hjälp till äldre på särskilt boende. Att uppmärksamma behov utan dröjsmål kan, som framgår i socialtjänstförordningen, göras med såväl teknik som utökad bemanning. När behov av stöd och hjälp har uppmärksammats ska det tillgodoses. Hur och hur snabbt detta ska ske måste utgå från den enskildes behov av stöd och hjälp.

Bemanningen nattetid bör därför vara anpassad för att så effektivt och flexibelt som möjligt möta detta behov, exempelvis genom ett anpassningsbart schema. Det är en viktig förutsättning för att få en både kostnadseffektiv och kvalitativ verksamhet. Andra viktiga faktorer att ta hänsyn till vid bemanning är möjligheten för personalen att arbeta heltid, och ge medarbetarna sådana förutsättningar att de klarar att arbeta utifrån de äldres aktuella behov, vilka kan skifta över tid. Det kan betyda att personal ska kunna ställa om och arbeta på flera olika arbetsplatser i relation till det aktuella vård- och omsorgsbehov som finns.

Digitalisering och nya arbetssätt

Digitaliseringen medger helt nya möjligheter att förändra arbetssätt och i större utsträckning ta vara på den äldres egna förmågor och förutsättningar. Inte minst kan digitala lösningar användas på särskilda boenden för att öka trygghet, självständighet och digital delaktighet. Exempel på detta är digitala trygghetslarm, sensorer för att uppmärksamma behov, nattkameror och olika former av kommunikationshjälpmedel. En viktig fråga är hur arbetssätt och metoder kan möjliggöra att även personer med nedsatt

beslutsförmåga får del av välfärdsteknik. De positiva effekter som kan uppnås med välfärdsteknik måste komma även denna grupp till del.

Flera kommuner har utvecklat användningen av välfärdsteknikens möjligheter men det finns ett behov av att öka takten för att ge nya möjligheter att tillgodose människors behov av individuella lösningar.

Samtidigt som digitaliseringen ger stora möjligheter ställs stora krav på att kommunen tänker igenom användandet bland annat utifrån följande faktorer:

- Gällande lagstiftning, föreskrifter och praxis, exempelvis personuppgiftslagen (PUL), bestämmelser om dokumentation enligt SOSFS 2014:15 och Datainspektionens krav.
- Informationssäkerhet
- Samtycke och beslutsförmåga
- Integritet
- Infrastruktur
- Upphandling
- Drift, förvaltning och support
- Kvalitetssäkring
- Delaktighet hos brukare och anhöriga
- Medarbetares förutsättningar, arbetsförhållanden och digital kompetens
- Information, kommunikation och utbildning
- Jämlikhet och jämställdhet

Digitalisering – en strategisk fråga för hela kommunen

Frågor om digitalisering kan inte endast hanteras separat inom en kommuns olika verksamhetsområden utan behöver i stor grad samordnas. Det finns framför allt ett behov för kommunen att kraftsamla kring kommungemensamma grundläggande förutsättningar som underlättar verksamhetsutveckling genom digitala lösningar. Det handlar bland annat om att på en övergripande kommunnivå ta ansvar för ledning och styrning kring gemensam infrastruktur i form av bredband. I dagsläget är det exempelvis många särskilda boenden som helt saknar den nödvändiga tekniska infrastrukturen som behövs för att digitaliseringens möjligheter ska kunna realiseras.

Därutöver finns även mycket att vinna på en ökad samverkan mellan kommuner inte minst vad gäller områden som infrastruktur, juridik, upphandling, standarder för informationssäkerhet och arkitekturprinciper för en sammanhållen digital offentlig förvaltning.

SKL:s styrelse beslutade i november 2016 om en ”Handlingsplan för gemensamma förutsättningar för digital utveckling i kommuner och landsting” som ger stöd i detta arbete.

Natten påverkas av dagens aktiviteter

Hur natten blir påverkas av dagens aktiviteter och vice versa. God mat, ett meningsfullt socialt innehåll och möjlighet till utevistelse med fysisk aktivitet under dagen bidrar till en god nattsömn. En god nattsömn ger å andra sidan ork till dagens aktiviteter och kan minska behov av sömn dagtid. Här krävs en helhetssyn och gemensam planering anpassat utifrån den enskildes behov och önskemål.

Det är inte givet att en lösning fungerar för alla. I många kommuner är det rutin att personalen tittar till den äldre ett par gånger nattetid för att säkerställa att hen sover och att inget oväntat inträffat. Men att någon tittar in nattetid kan även vara störande. En ostörd miljö utan onödiga besök, medverkar till en bättre nattsömn och kan minska behov av medicinering.

Nattsömnen påverkas positivt av evidensbaserade arbetssätt. Optimal medicinsk behandling vid hjärtsvikt, diabetes och smärta är exempel på viktiga insatser. Läkemedelsgenomgångar där individuell justering av personens hela läkemedelsbehandling görs bidrar till bästa möjliga hälsa och leder dessutom till en låg användning av sömnmedel och lugnande medel. Systematiskt arbete när personen har beteendemässiga och psykiska symptom vid demens bidrar också till minskad oro och bättre nattsömn. Andra viktiga områden att beakta är att undvika lång nattfasta och säkerhetsställa god munhygien.

Chefen och ledarskapets betydelse

Särskilda boenden är en verksamhet som ställer stora krav på ledarskapet. Verksamheten omsätter betydande ekonomiska värden och bedrivs dygnet runt. Att leda verksamheten handlar både om att ge en god omvårdnad till personer som behöver omfattande vård och omsorg och att leda flera personalkategorier utifrån olika lagrum och kulturer. Verksamheten måste också kunna attrahera och behålla medarbetare samtidigt som man förnyar arbetssätt, inför välfärdsteknik och möter en ny generation av äldre med ökade krav på individualiserad hjälp.

Ett närvarande och kompetent ledarskap är en nyckelfråga för att klara av omställningen. En utmaning är att natten präglas av självständigt arbete, ofta utan just närvarande ledarskap. Nattpersonal har av naturliga skäl inte möjlighet att träffa sin chef lika ofta som dagpersonalen.

Kommunerna uppger att det finns ett behov av att planeringen och genomförandet av nattens arbete blir än mer transparent. Schemaläggning har stor betydelse för möjligheten att bemanna efter behov. Om detta ska kunna bli verklighet behöver nattpersonalens situation och schemaläggning belysas och adresseras.

Rekommendation

SKL rekommenderar kommunerna att stärka och utveckla kvalitén enligt följande fyra nedanstående punkter.

Koll på läget

Socialtjänsten behöver göra individuella bedömningar kring enskilda behov av omsorg och tillsyn på natten. Resultatet måste vägas samman med de förutsättningar som finns i förhållande till lokaler och teknik på respektive särskilt boende. Ledningen behöver i större utsträckning ta reda på hur personalen bedriver arbetet under natten. Detta kan ske genom kontinuerlig dialog och möten med medarbetare.

Planera utifrån individens behov

Verksamheten behöver säkerställa att respektive individs behov av omsorg och tillsyn nattetid tillgodoses. Det är idag ovanligt att de individuella behoven finns uppmärksammade i genomförandeplaner eller att det finns enskilda överenskommelser hur den äldre vill ha sin omsorg och tillsyn på natten.

En planering behöver genomföras med den äldre och den äldres anhöriga vad gäller omsorgsinsatser och tillsyn. Planeringen dokumenteras i genomförandeplanen och behöver följas upp kontinuerligt. Av erfarenhet vet vi att äldres behov förändras både vad gäller sjukdomar och oro. Vid planeringen bör särskilt uppmärksammas på vilket sätt välfärdsteknik kan användas för tillsyn och trygghet.

När verksamheten utvecklat rutiner för att försäkra sig om en större kunskap kring de individuella behoven måste hänsyn också tas till att behovet skiftar över tid. Det kräver också arbetssätt med en flexibel bemanning och schemaläggning.

Ta fram en strategi för att utveckla digitaliseringens möjligheter

Socialtjänstförordningen ger utrymme för kommunerna att själva välja hur individens behov ska kunna tillgodoses, och hur digitala lösningar kan vara en del av det. Digitala lösningar ska tillgodose den enskildes integritet, behov av trygghet och samtidigt möjliggöra att personal nyttjas på bästa sätt.

Kommunen bör utarbeta en övergripande strategi som på ett tydligt sätt visar hur digitaliseringens möjligheter ska tas tillvara. Strategin behöver exempelvis omfatta områden som infrastruktur, informationssäkerhet, juridik, finansiering, standardisering och former för samverkan med andra kommuner. Strategin bör beslutas av kommunstyrelsen och kan exempelvis innehålla:

- Politisk viljeinriktning
- Värdegrunder och förhållningssätt för arbetet

- Handlingsplan med konkreta åtgärder för att den politiska viljeinriktningen ska nås
- Fastställda mål på olika nivåer och i olika verksamheter i organisationen
- Hur strategin förhåller sig till alternativa utförare
- Hur samverkan med andra kommuner, alternativa utförare, leverantörer och invånare ska etableras

För att öka takten i införandet av nya arbetssätt i äldreomsorgen behöver strategin kompletteras med mer verksamhetsnära handlingsplaner som stöttar verksamheten i valet av bästa möjliga lösning i förhållande till arbetsmetoder, arbetsmiljö samt brukarnas förmågor och behov av medbestämmande, självständighet och trygghet. För att framgångsrikt kunna utveckla och införa nya arbetssätt behövs även kompetensutvecklande insatser för alla berörda medarbetare. Det behövs även för att användningen av digitala lösningar ska ligga i linje med tillsynsmyndigheternas krav samt för att det ska bli en fråga för kommunens högsta ledning att ta hänsyn till i kommande verksamhets- och budgetplanering. Rätt använd ger digitala lösningar möjligheter för att utveckla verksamhetens kvalitet samtidigt som det ökande behovet hos en åldrande befolkning bättre kan tillgodoses.

Ledarskap

Ledarskapet inom särskilt boende för äldre behöver stärkas för att förändringsarbetet med att identifiera och införa nya arbetssätt tillsammans med ökad teknikanvändning ska kunna genomföras. Det handlar då inte enbart om den närmaste chefen på äldreboendet utan även om att förvaltningsledningen tar ett aktivt ansvar för förbättrings- och kvalitetsarbetet.

Kommunerna bör också säkerställa att det finns tillgång till arbetsledning nattetid. En nyckelfråga är flexibilitet i bemanning för att kunna möta äldres behov som förändras över tid. Kommunledningen behöver stödja, medverka och följa utvecklingsarbetet då förväntat ökad teknikanvändning påverkar rutiner, organisering och arbetskultur.

Implementering

SKL kommer under 2017 att ge stöd till landets kommuner avseende tillämpningen av rekommendationen. Följande stödinsatser planeras:

- Identifiera, dokumentera och sprida goda exempel
- Länsgemensamma dialoger
- Workshops
- Webbsändningar riktade till baspersonalen och chefer.
- Ta fram underlag för upphandling av välfärdsteknik

§ 71

Dnr 2017/120

Redovisning kostnad per brukare äldreomsorg och verksamhet för personer med funktionsnedsättning 2016

Vård- och omsorgsnämndens beslut

1. Vård- och omsorgsnämnden tackar för presentationen och lägger denna till handlingarna.
2. Med resultatet av analysen som grund ger vård- och omsorgsnämnden förvaltningen följande uppdrag:
  - Inom LSS ska kostnaderna analyseras och ett resursfördelningsinstrument utarbetas och införas, detta ska ligga till grund för de resurser som medföljer kunden i bostad såväl som daglig verksamhet
  - Inom hemsjukvård ska schabloner utarbetas som kan komplettera sol insatser i hemvård
  - Inom hemtjänst ska en röd tråd utarbetas som ger koppling mellan biståndsbedömda insatser/schabloner – planerad tid – utförd tid

Sammanfattning

Vård- och omsorgsförvaltningen har under våren deltagit i Kostnad Per Brukare (KPB). Metoden KPB inom äldreomsorg och personer med funktionsnedsättning baseras på Sveriges Kommuner och Landstings gemensamma principer för KPB. Resultatet redovisas i olika analyser:

- **Brukarmixanalys**

Syftet med denna analys är att undersöka om vi har valt mest kostnadseffektiv strategi för vår insatsmix i förhållande till brukarnas behov. Hur ser vår brukarmix ut? Vilka grupper av brukare kräver stora resurser? Har vi fler ytterfall än andra kommuner?

- **Analys av produktivitet**

Syftet med denna analys är att jämföra vår produktivitet med andra kommuner per insats, en s.k. nyckeltalsjämförelse. Har vi högre kostnader för insatserna per timma/dygn i förhållande till andra kommuner? Vad beror detta på?

- **Konsumtionsanalys**

Syftet med denna analys är att jämföra kostnaden per invånare, dvs relatera kostnaderna till både invånare och brukare. Ger vi mer insatser i vår kommun i förhållande till andra kommuner? Hur ser vår medelkostnad ut i förhållande till andra? Beror detta på befolkningens struktur eller på vår produktivitet?

Beslutsunderlag

Slutpresentation kostnad per brukare 2016 Sjöbo äldre och personer med funktionsnedsättning.

Protokollet skall skickas till

Ledningsgruppen

§ 72

Dnr 2017/123

Skrivelser Von juni 2017

Vård- och omsorgsnämndens beslut

Ärendet läggs till handlingarna.

Sammanfattning

För vård- och omsorgsnämndens kännedom föreligger följande skrivelser, beslut och meddelande:

- Från Brukar- och anhörigråd i sydöstra Skåne, Protokoll från möte 2017-04-18.
- Från Kommunstyrelsen, Tillstånd att hyra lokaler för verksamhetsområde hemtjänst.
- Från Kommunfullmäktige, 100% Fossilbränslefritt Skåne 2020.
- Kommunalt Pensionärsråd, Minnesanteckningar från möte 2017-05-30.

§ 73

Dnr 2017/124

Information Von juni 2017

Vård- och omsorgsnämndens beslut

Vård- och omsorgsnämnden tackar för informationen och lägger denna till handlingarna.

Sammanfattning

Förvaltningschef Eva Gustafsson informerar om

- Temadag på em den 26 september för nämndens ledamöter och samtliga förvaltningschefer.
- Personalsituationen avseende enhetschefer.
- Vikariesituationen inför sommaren avseende samtliga personalkategorier.
- Kommunövergripande projekt med s.k. extratjänster i samarbete med arbetsförmedlingen.